

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SABAH RUTİNLERİNİN İNCELENMESİ: FRANSA ÖRNEĞİ*

Yrd. Doç. Dr. Ege AKGÜN

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, akgun@ankara.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Fransız eğitim sisteminde yer alan sabah rutin etkinlikleri ile ilgili kuramsal bilgi verilmesi ve rutin etkinliklerle ilgili yapılan gözleme dayalı verilerin sunulmasıdır. Bu yönüyle çalışma betimsel araştırma özelliğini taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Fransa'nın Besançon şehrinde bir resmi anaokulunda 2011-2012 öğretim yılında öğrenim gören iki 5 yaş grubundan oluşmuştur. İki okul öncesi öğretmeni sabah rutin etkinlikler süresince katılımcı olmayan gözlem tekniği ile gözlemlenmiştir. Etkinlikler 20-25 dakika sürmüştür. Gözlem boyunca öğretmenin söz ve davranışları, sınıfta yürütülen etkinlikte yapılanlar yazılarak kayıt altına alınmıştır. Gözlem tekniği ile elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenerek sunulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular üç temel kategori altında sunulmaktadır. Birinci kategori etkinliğe hazırlık ve kurallar ve ikinci kategori öğretmen davranışları ve üçüncü kategori rutin etkinliğin kapsamıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Sabah Rutinleri, Fransa.

A STUDY ON MORNING ROUTINES IN PRESCHOOL EDUCATION: THE CASE OF FRANCE

Abstract

The purpose of this study is to provide theoretical knowledge on routine morning activities in the French education system, and to present data based on the observation of routine activities. Thus, the study is of descriptive nature. The participants of the study were two groups of 5-year-old children enrolled in a public preschool, in Besançon, France, in the academic year 2011-2012. Two preschool teachers were observed during routine morning activities through non-participant observation technique. The duration of activities was about 20-25 minutes. During the observation, the words and behaviors of the teachers as well as the content of classroom activities were noted and hence recorded. The data obtained through observation were analyzed using descriptive analysis technique and then interpreted. The findings of the study are presented in three main categories. The first category is preparation for the activity and rules, the second category is teacher behaviors, and the third category is scope of the routine activity.

Key Words: Preschool Education, Morning Routines, France.

---

* Bu çalışma, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 39. Maddesi uyarınca verilen doktora sonrası inceleme ve araştırma desteği kapsamında hazırlanmıştır.

1. Giriş

Okul öncesi eğitim, çocuğa bilgisini oluşturmada ve ilköğretimdeki daha sistematik ve yapılandırılmış öğrenmeye hazırlanmayı sağlamada önemli bir yer tutmaktadır. Okul öncesi eğitime başlarken çocuktan ilk olarak ailesinden ayrılarak okul ortamına girmesi ve uyum sağlaması beklenmektedir. Okul yaşamına uyum sağlamada ve ev çocuğundan okul çocuğuna dönüşme sürecinde öğretmenin sınıf yönetimi becerileri, kullandığı stratejiler önemlidir ve eğitim programında bazı düzenlemeler yapması gerekmektedir. Bu süreç öğretmenin sağladığı güvenli bir ortamda gerçekleşmelidir (Amigues ve Zerbato-Poudou, 2000) .

Bu süreçte güne başlangıç zamanları çocuğun okul ortamına ayak uydurabilmesi için uygun ve başarılı bir geçiş sağlanmasında önem taşımaktadır. Bu geçiş sürecinin olumsuz olması çocuğun kaygılarının artmasına ve okula ilişkin olumsuz bir tutum geliştirmesine yol açabilir. Güne başlarken çocukların birlikte zaman geçirmesi ve kendi seçimleri olan oyunu oynayabilmesi için serbest zaman önem taşımaktadır. Çocuklar için çok değerli bir süreç olan serbest oyundan sonra etkinlik ve atölyelere katılabilmeyi, dikkatini yoğunlaştırabilmeyi sağlayacak ara bir süreç gerekmektedir. (Bourdieu, 1997, Bogaert ve Delmarle, 2006). Bu süreç çeşitli yaklaşımlarda çember zamanı, sabah toplantıları gibi farklı isimler altında yer almakla birlikte temel amaçları benzerlik göstermektedir (Curry ve Bromfield, 1998; Lown; 2002). Bu çalışmada Fransa Eğitim Sisteminde kullanılan ritüeller (les rituels) temel alınarak “sabah rutinleri” ifadesi kullanılacaktır.

Rutin kelimesi TDK sözlüğünde, alışlagelmiş düzen içinde yapılan, yapılması alışkanlık hâline gelmiş iş olarak tanımlanmaktadır (TDK). Bu tanımda da yer aldığı gibi etkinlikte yer alan davranış, söz ve kuralların tekrarlanması söz konusudur. Tekrarlayan özellikteki etkinlikler grubun gelişim özelliklerine göre bazı değişiklikler gösterse de tüm yaş gruplarında her sabah düzenli olarak gerçekleştirilirler. Sabah rutinleri düzenli, yapılandırılmış, etkili bir seremoni ve anlamlı bir ayrılma yapısıdır, rutin bir etki, bir değişim yaratmaktadır (Hatchuel, 2005).

Sabah rutinleri çocuğun okula uyum sağlaması, evi ile olan bağına sağlıklı bir şekilde bırakması ve okul çocuğuna dönüşmesinde kolaylaştırıcı bir unsur olarak kullanılmaktadır. Birlikte yaşam kurallarını öğrenmeyi, anlamayı ve saygı göstermeyi sağlamaktadır. En önemli amacı bir sınıf grubu yaratmak ve çocuğun gününü geçireceği bu sosyal organizasyona, gruba uyum sağlamasını, yerleşmesini ve bağlanmasını sağlamaktır. Ortak yaşamın kabulü sorununu çözmeyi, çocuğun bu sosyal oluşum içine yerleşimini ve okul ortamındaki sosyal organizasyonu oluşturmayı sağlar. Grup için ortak bir çalışma olan ve günün başlangıcında grup olarak ilk kez toplanılan bu süreçte her çocuk grup içinde yerini bulur, öğretmen yada arkadaşları tarafından fark edilir, süreçte yer alır. Sözüne yada sessizliğine saygı gösterilmesi, kabul edilmesi esastır. (Bourdieu 1997, Delalande, 2001).

Sabah yapılan bu rutinler başlangıç aktiviteleridir ve bir geçişi belirtmektedir. Evden okula, oyundan çalışmaya geçiş “rituel”idir. Özellikle okul öncesi eğitimin ilk yıllarında okul ve ev arasındaki, oyun ve kuralları olan çalışma arasındaki ayrımı

yapmayı sağlamakta ve aile ile okul arasında bağımsız bir alan yaratmaktadırlar. Öğretmen yer ve zamanı sınırlandırarak ev ve okul arasında çocukların bir ayırım yapmalarına yardımcı olmaktadır. Fiziksel ve sembolik olarak aşılabilir bir sınırdır ve çocuk buradan itibaren farklı davranmaya başlar (Amigues ve Zerbato-Poudou, 2000; Briquet-Duhazé, ve Quibel-Périnelle, 2009; Garcion-Vautor, 1995).

Günün başlangıcında yer alan ve okul aktivitelerinin başladığına işaret eden bu etkinlikler sayesinde çocuk okul imajı ile ilgili bir farkındalık kazanır, öğrenmek zorunda olduklarına, onu bekleyenlere daha genel olarak okul kültürüne bir giriş yapar. Kurallara uymayı, dikkatini toplamayı ve etkinliklerde söz almayı öğrenir. Rutin etkinlikler çocukların bir üst aşamadaki bilgileri kazanmak için dayanabilecekleri temel bilgiler için hazırlık çalışmalarıdır. Örneğin sayma ya da yazma ile ilgili bir çalışmaya girmek, harf yada rakamları soldan sağa doğru yazmayı öğrenmeye başlamak gibi. Ancak bu çalışmalar gün içinde yapılan diğer etkinlik ve atölyelerden farklıdır. Etkinlik boyunca bilgi edinilir ancak aynı zamanda da davranış kalıpları oluşturulur (Dumas, 2009; Garcion-Vautor 2003).

Sabah rutinlerinde içerikleri gelişim özelliklerine göre değişiklik göstermekle birlikte bazı temel sembolik etkinlikler kullanılmaktadır. Bu etkinlikler takvim çalışması, yoklama, hava durumu çalışması, atölyelerin tanıtımı olarak sıralanabilir. Bu etkinliklerde çocuk sayı sayar, parmak hesabı yapar, ancak sayıları matematik objesi olarak kullanmaz. Bir diğer deyişle burada amaç sadece saymak, takvimi ve havayı konuşmak değildir. Yoklama, takvim ya da sayma gibi öğretmen tarafından hazırlanmış, yapılandırılmış etkinliklerle çocuk kuralları anlayıp kabul edebilir, ayrıca bu etkinlikler bir akran grubu içinde sosyalleşmeyi, içinde yaşadığımız toplumun bazı araç teknik ve uygulamalarını kullanmayı öğrenerek kültürel sembolizm deneyimleri yapmayı sağlamaktadır. Bu çalışmalar çocuğun okula uyumuna yardımcı olan kurumun sosyal bir projesi olmasının yanında, çalışmaların okulda ve toplumda birleştirici bir rolü vardır (Dumas, 2009; Ghauoi, 2003; Marquie-Dubuié, 2009).

Rutin etkinliklerin eğitsel yararlarının yanında sosyal duygusal gelişimlerinde de önemli katkıları vardır. Okul öncesi dönemde çocukların çeşitli nedenlerle yaşadıkları kaygılara karşı bilindik, tekrarlayan aktivitelerin uygulanması sayesinde çocuklar yeniden kendilerini güvende hissedebilir, kendine grup içinde bir yer edinebilir, öğrenmeleri için itici bir güç bulabilirler. Rutinlerin, yoğun duyguların boşalmasını kolaylaştırma, kaygı ve çatışmalara karşı gelişmekte olan bir yol sunma ve güvenli bir atmosfer yaratma gibi okul öncesi eğitimde önemli işlevleri bulunmaktadır (Doray, 1997; Marquié-Dubié, 2009).

Bu çalışmanın amacı Fransız eğitim sisteminde yer alan sabah rutin etkinlikleri ile ilgili kuramsal bilgi verilmesi ve rutin etkinliklerle ilgili yapılan gözleme dayalı verilerin sunulmasıdır. Bu yönüyle çalışma betimsel araştırma özelliğini taşımaktadır.

2. Yöntem

2.1. Çalışma grubu

Araştırmacının çalışma grubu Fransa'nın Besançon şehrinde bir resmi anaokulunda 2011-2012 öğretim yılında öğrenim gören iki 5 yaş (60-72 ay) grubundan oluşmuştur.

2.2. Verilerin toplanması

Verilerin toplanması amacıyla iki okul öncesi öğretmeni sabah rutin etkinlikler süresince katılımcı olmayan gözlem tekniği ile gözlemlenmiştir. Etkinlikler 20-25 dakika sürmüştür. Gözlem boyunca öğretmenin söz ve davranışları, sınıfta yürütülen etkinlikte yapılanlar yazılarak kayıt altına alınmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Gözlem tekniği ile elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenerek sunulmuş ve yorumlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmada elde edilen bulgular üç temel kategori altında sunulmaktadır. Birinci kategori etkinliğe hazırlık ve kurallar ve ikinci kategori öğretmen davranışları ve üçüncü kategori rutin etkinliğin kapsamıdır (Riviere, 1995).

3.1. Hazırlık ve Kurallar

Araştırmacı tarafından rutin etkinliklerde gözlemlenen hazırlık ve kurallara ilişkin gözlem sonuçları tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1: Hazırlık ve Kuralların Kullanım Durumu

Hazırlık ve Kurallar	Öğretmenler	
	A	B
U şeklinde düzenlemiş banklar	Evet	Evet
Banklarda çocukların isim etiketlerinin kullanımı	Evet	Hayır
Tahta kullanımı	Evet	Evet
Öğretmenlerin tahtanın önüne oturması	Evet	Evet
Etkinlikte bir çocuğun görev alması	Evet	Evet
Görevli çocuğun listeden seçilmesi	Evet	Evet

Tabloda görüldüğü gibi rutin etkinlik süresince her iki sınıfta da çocuklar tabloya dönük olarak U şeklinde düzenlenmiş banklarda oturmuşlardır. Sınıflardan birinde banklarda çocukların oturacağı yeri gösteren isim etiketleri yer alırken diğer sınıftaki banklarda isim etiketleri kullanılmamıştır. Çocuklar her gün sıra ile etkinlikte görev almaktadırlar ve her iki sınıfta da bir çocuk aktif olarak yer almıştır, görev alan çocuk hata yaptığında öğretmen doğru cevabı vermeyerek sınıftan beklemiştir.

3.2. Öğretmen davranışları

Araştırmacı tarafından rutin etkinliklerde gözlemlenen öğretmenlerin davranışlarına ilişkin gözlem sonuçları tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen Davranışlarının Sıklığa Göre Dağılımları

Öğretmen Davranışları	Öğretmenler	
	A	B
Sözel olmayan uyarı (Göz kontağı kurma, el ve yüz ifadesi kullanma)	2	3
Sözel uyarı (Etkinliğe yönlendirme, kuralları hatırlatma, ismini söyleme)	2	2
Müdahale (Çocuğun yerini değiştirme, Sınıf içinde köşeye gönderme)	0	2

Tabloya göre öğretmenler etkinliğin düzenlenmesi ve sürdürülmesinde çocukları yerleştirme, dikkatlerini toplama ve rehberlik etme amacıyla sırasıyla sözel olmayan uyarı, sözel uyarı ve müdahale yöntemlerini kullanmışlardır. Serbest oyun zamanının ardından sınıf yerini aldığı anda çocuklar kendi aralarında konuşmaya devam ettiklerinde ya da süreç devam ederken dikkatini vermeyen çocuklar olduğunda öğretmenler “Durun, şimdi çalışma zamanı!” “Evet buraya bakın şimdi başlıyoruz”, “Gözleri bende olmayanlar var”, “Çok uzun dikkat toplamanız gerekmiyor bu sınıfta ama eğer çalışma zamanındaysak su an eğlence yok dikkatini vermelisin” gibi ifadeler kullanmışlardır.

3.3. Etkinliğin kapsamı

Rutin etkinliğin kapsamındaki özelliklere ilişkin gözlem sonuçları tablo 3 de verilmiştir.

Tablo 3: Etkinliğin Kapsamındaki Özelliklerin Kullanım Durumu

Etkinliğin Kapsamı	Öğretmenler	
	A	B
İsim etiketlerinin ilgili yerlere yerleştirilmesi	Evet	Evet
Gelmeyen çocukların belirlenmesi	Evet	Evet
Gelmeyen çocukların sayılması	Evet	Evet
Sayı bandının kullanılması	Evet	Evet
Gelenlerin sayısının belirlenmesi	Evet	Evet
Tarihin belirlenmesi	Evet	Evet
Tarihin gün, ay ve yıl olarak ifade edilmesi	Evet	Evet
Tarihin tahtaya yazılması/yapıştırılması	Evet	Evet
Takvim kullanımı	Evet	Evet
Aylık takvimde o günün belirtilmesi	Evet	Evet
Haftanın günlerinin tahtada yer alması	Evet	Evet
Hava durumunun konuşulması	Hayır	Hayır
Atölyelerin tanıtılması	Evet	Evet
Çocukların atölyelere yönlendirilmesi	Evet	Evet

Tablo.3 de görüldüğü üzere her iki sınıfta da etkinliğin kapsamı çok benzer bir şekilde ilerlemiştir. Bu süreç şu şekilde özetlenebilir: “Çocuklar sınıfa geldiklerinde tahtada bulunan adının yazılı olduğu etiketi alarak bu iş için ayrılmış bölümdeki ceplere yerleştirdiler. Tahtada sadece gelmeyen çocukların adlarının olduğu etiketler kaldı. Etkinlik başladığında gelmeyen çocukların adları sayılmaya başlandı. Bir sınıfta adını almayı unutan bir çocuk fark edildi, öğretmen ondan adını

gelen ilgili bölümüne koymasını istedi. Çocuk adını alınca gelmeyen çocukların isimleri tekrar söylendi.

Bir sınıfta sınıf mevcudu daha önceden hazırlanmış olan onluk ve birlik kartlarından (2 onluk ve 4 birlik) yararlanarak tahtaya asıldı. Devamında sayı bandında sınıf mevcudu olan 24 rakamının üzerinde renkli bir mıknaş bulunuyordu görevli çocuk gelmeyen çocukları sırayla söyleyerek sınıf mevcudundan birer birer geriye doğru saydı ve gelmeyen çocukların sayısı olan 3 basamak geriye doğru ilerleyerek 21 rakamına ulaştı ve bu sayısının üzerine renkli bir mıknaş daha koydu. Diğer sınıfta ise sınıf mevcudunun üzerinde renkli bir mıknaş bulunuyordu, gelen çocukların sayısının üzerine diğer bir renkli mıknaş koyuldu ve arada kalanlar sayılarak gelmeyen çocukların sayısına ulaşıldı.

Gün ve tarih ile ilgili olarak yine bir çocuk görevlendirildi, çocuk günün adını (pazartesi, salı) yazılı olan haftanın günlerinin içinden buldu ve üzerine bir mandal taktı ardından örneğe bakarak tahtaya yazdı, diğer sınıfta çocuk örneğine bakarak günün adının yazılı olduğu etiketi buldu ve tahtaya yapıştırdı. Günün tarihi rakam olarak her iki sınıfta sayı bandında gösterildi ve tahtaya yazıldı (12, 14 vb.). Ardından ayın adı (Mayıs) bir sınıfta yazıldı, bir sınıfta etiket olarak yapıştırdı. Yıl (2012) bir sınıfta yazıldı, bir sınıfta etiket olarak yapıştırdı. Aylık takvimde günün tarihinin üzerine bir sınıfta çarpı işareti koyuldu diğer sınıfta başka bir takvimden yırtılan küçük yaprak yapıştırdı.

Takvim çalışmasının ardından bir sınıfta bir çocuk evden getirdiği bir objeyi diğer çocuklara tanıttı, çocukların objeyi incelemelerine ve soru sormalarına fırsat verildi. Etkinliğin son bölümünde öğretmenler o gün sınıfta küçük grup etkinliği şeklinde (4 yada 5 çocuk) yapılacak olan atölyeleri ve kurallarını tüm çocuklara tanıttı, daha önce belirlenen kural doğrultusunda küçük gruplar halinde çocukları ilgili atölyelere yönlendirdi”.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada Fransa eğitim sisteminde okul öncesi eğitimde kullanılan rutin etkinlikler kuramsal ve gözleme dayalı bilgilerle tanıtılmıştır. Öğretmenler bu etkinliklere her gün düzenli olarak günün başlangıcında, planlanan etkinliklerden önce yer vermektedir.

Okul öncesi eğitimde kullanılan, günün özel bir anı olan ve tüm çocuklar geldikten sonra her sabah gerçekleştirilen sabah rutin etkinlikleri günlük eğitim programının sağlıklı yürüyebilmesinde önemli yer tutmaktadır. Bunun için gerekli ortamları hazırlamada ve yaş grubunun gelişim düzeyine ya da sınıftaki çocukların özelliklerine göre etkinliklerin kapsamı ya da süresini düzenleyerek etkinliği planlamada öğretmenlere önemli görev düşmektedir. Bu rutin etkinlikler zaman ve yer içinde sınırlandırılan, belirli kuralları olan çeşitli çalışmalardan oluşmaktadır. Bunun nedeni, çalışmaya başladığında kurallara uyumu, bir arkadaşını ya da öğretmenini dinlemeyi, vücudunu düzenleyebilmeyi ve kontrol etmeyi sağlamaktır. Bu özellikler çalışmanın disiplinini kabul etmenin, dikkatini konuya odaklayabilmenin

ve zihinsel düzenlemenin adeta vazgeçilmez ön koşuludur. Vücudunu düzenlemeyi, aynı yöne bakmayı sağlamak katılımcıların etkinlik boyunca hareketsiz kalacakları anlamına gelmemektedir (Blanchard-Lavtllle, 2003; Pillot, 2004).

Sabah rutin etkinliklerde okul öncesi öğretmenleri tarafından herkesin ona doğru döndüğü tahta öğretici araç olarak kabul edilmektedir ve daha sonraki öğretimi boyunca kullanacağı araçlara alışkanlık kazanabilmelerinde yardımcı bir rol oynamaktadır. Öğretmenler süreçte etkin olarak kullanılan tahtanın önünde, çocuklara dönük bir şekilde sandalyede oturarak etkinliği sürdürmektedir. Bu oturuş şekli çocuk ve öğretmen arası rol değişimini sağlarken aynı zamanda da okulun sorumluluğunu hatırlatmaktadır (Briquet-Duhazé, et Quibel-Périnelle, 2009).

Bu etkinliklere sınıftaki tüm çocuklar katılmaktadır, toplu olarak yapılan etkinlikte bireysel bir çaba vardır ancak başka bir çocuk da etkinliği gerçekleştirirse herkes kendini etkinliğe katılmış hissetmektedir (Gioux, 2009; Leleu-Galland, 2008). Garcion-Vautor (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenler güne rutin etkinlikleri yapmadan başlayamadıklarını ve bu etkinlikler olmadan okula uyum ve etkinliklere katılım gibi durumlarda aynı sonucu elde edemediklerini belirtmişlerdir. Benzer olarak rutin etkinliklerin çocukların özsayıları, sosyal becerileri, ifade becerileri ve problem çözme becerileri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Kelly, 1999; Lown, 2002).

Literatürde rutin etkinliğin kapsamında hava durumunun konuşulması önerilmesine (Dumas, 2009; Hatchuel, 2005; Marquié-Dubié, 2009) rağmen araştırmada yer alan gözlemlerde hava durumu ile ilgili bir çalışmaya yer verilmediği görülmektedir. Bu durumun öğretmenlerin yaş grubunun gelişimsel özelliklerine göre etkinliğin içeriğini düzenlemeleri ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada Fransa'da uygulanan Okul Öncesi Eğitim programında yer alan sabah rutin etkinlikleri iki sınıfta gerçekleştirilen uygulamalar ile incelenmiştir (MEN, 2010). Erken Çocukluk Eğitiminde farklı ülkelerde çeşitli yaklaşımlar ve programlar uygulanmaktadır. Waldorf, High Scope, Regio Emilia gibi yaklaşımlara bakıldığında bu yaklaşımlarda sabah rutin etkinliklerine farklı isimler altında da olsa yer verildiği ve bu etkinliklerin belirli bir düzen ve uyumlu tekrarlarla sunulduğu görülmektedir. Her gün gerçekleştirilen günlük rutin etkinliklerin çocuklarda karar verme, seçim yapma, uyum sağlama, konsantrasyon yeteneğinin gelişmesine yardımcı olma gibi yararları bilinmektedir. Ayrıca çocuklar kendini gruba ait hissetmekte, söz almayı ve başkalarını dinlemeyi öğrenebilmektedirler (Bilaloğlu, 2004; Easton, 1997; Lang, 2004; Roopnarine ve Jonhson, 1993, Temel, 2012). Ülkemizde uygulanan Okul Öncesi Eğitim programı 2013 yılında güncellenmiştir. Daha önceki eğitim programında (MEB,2006) yer almayan ancak güncellenen programda günlük eğitim akışı içinde yer verilen "Güne Başlama Zamanı" rutin etkinliklerin sistematik olarak uygulanabilmesi için uygun bir zaman olarak yer almaktadır. Araştırma bulgularına benzer olarak program kitabında güne başlama zamanında selamlaşma, yoklama, hava durumu ve tarih çalışması, duygu ve

yaşantıların paylaşımı, bedensel egzersizler, şarkı söyleme, parmak oyunu, öykü anlatma ile ilgili etkinlikler önerilmektedir (MEB, 2013).

Sınıf yönetimi alanında ve çocukların sosyal-duygusal gelişim ve uyumlarını desteklemede yararlı olduğu belirlenen bu etkinliklerin ülkemizde kullanım durumunun ve okula uyum, sosyal beceriler gibi değişkenler üzerindeki etkilerinin değerlendirildiği araştırma desenlerinin kurgulanması önerilmektedir.

Kaynakça

- Amigues, R., & Zerbato-Poudou, M. T. (2000). *Comment L'enfant Devient Elève*. Paris : Retz.
- Bilaloğlu, G. R. (2004). "Okul Öncesi Eğitimde High Scope Yaklaşımı". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 41-56.
- Bogaert, C., & Delmarle, S. (2006). *Une Autre Gestion du Temps Scolaire: Pour un Développement des Compétences dès la Maternelle*. Bruxelles: De Boeck.
- Briquet-Duhazé, S., & Quibel-Périnelle, F. (2009). *Les Rituels à L'école Maternelle*. Paris: Nathan.
- Bourdieu, P. (1997). *Ce que parler veut dire. L'économie des Echanges Linguistiques*. Paris: Fayard.
- Blanchard-Lavtite, C. (2003). (Ed.). *Une séance de cours ordinaire. Tiens, Mêlante, Passe au Tableau*. Paris: L'Harmattan.
- Curry, M., & Bromfield, C. (1998). *Circle Time*. Tamworth: Nasen.
- Delalande, J., (2001). *La Cour de Récréation. Pour une Anthropologie de L'enfance*. Rennes: Presses Universitaires de Rennes.
- Doray, M. F. (1997). "Rituels de Rentrée Scolaire et Mise en Scène de Dogmes Pédagogiques". *Ethnologie française*, 27 (2), 175-187.
- Dumas, C. (2009). *Construire des Rituels à la Maternelle*. Paris: Retz.
- Easton, F. (1997). "Educating the Whole Child "head, heart, and hands"; Learning From the Waldorf Experience". *Theory Into Practice*, 36 (2), 88-94.
- Ghauoi, J. (2003). "Proposition de Progression Pour les Rituels en Maternelle". *Les Revues Pédagogiques de la Mission Laïque Française Connaissance de Français*, 46, 43-50.
- Gioux, A. M. (2000). *Première Ecole, Premiers Enjeux*. Paris: Hachette Éducation.
- Gioux, A. M. (2009). *L'école Maternelle, une Ecole Différente?*. Paris: Hachette Éducation.
- Garcion-Vautor, L. (2003). "L'entrée dans L'étude à L'école Maternelle : Le rôle des Rituels du Matin". *Ethnologie française*, 1(33), 141-147.
- Hatchuel, F. (2005). Rituels D'enseignement et D'apprentissage. *Hermes*, 43, 93-100.
- Kelly, B., (1999). "Circle Time". *Educational Psychology in Practice: Theory, Research and Practice in Educational Psychology*, 15(1), 40-44.

Lang, P. (2004). "The Kindergarten Child". *The Research Institute for Waldorf Education*, 9 (2), 13- 17.

Lang, P., & Mosley, J., (1993). « Promoting Pupil Self-esteem and Positive School Policies Through the use of Circle Time". *Primary Teaching Studies*, 7(2), 11–15.

Leleu-Galland, E. (2008). *La maternelle, Ecole Première et Fondatrice : Construire le Socle Educatif, Cognitif et Culturel*. Amiens: Scérén / CRDP.

Lown, J. (2002). "Circle Time: The Perceptions of Teachers and Pupils". *Educational Psychology in Practice: Theory, Research and Practice in Educational Psychology*, 18(2), 93-102.

Marquié-Dubié, H. (2009). *Activités Ritualisées en Maternelle*. Montpellier: Scérén / CRDP.

Pillot, J. (2004). *Enseigner à L'école Maternelle : Quelles Pratiques Pour Quels Enjeux?*. Paris: ESF.

M.E.B. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar için)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.

M.E.B. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.

M.E.N. (2010). *Ecole Maternelle, Les Programmes Officiels*. Normandie: Ministre de l'Education Nationale, CNDP-CRDP.

Riviere, C. (1995). *Les Rites Profanes*. Paris: PUF.

Roopnarine, L. J., & Jonhson, E. J. (1993). *Approaches to early childhood education*. New Jersey: Printice Hall.

Temel, Z. F. (2012). (Ed.). *Erken Çocukluk Döneminde Yaklaşımlar ve Programlar*. Ankara: Vize Yayıncılık

TDK. *Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük*. 03.05.2012 tarihinde <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden alınmıştır.